

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Střední průmyslová škola strojnická Olomouc, tř.17. listopadu 49

**Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu „Výuka moderně“
Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0205**

Šablona: III/2 Dějepis

Sada: 1

Číslo materiálu v sadě: 3

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

Název: Pomocné vědy historické a archeologický výzkum

Jméno autora: Mgr. Vladislava Heglasová

Předmět: Dějepis

Jazyk: Čeština

Klíčová slova: pomocné vědy historické, archeologie

Cílová skupina: žák 1. ročníku

Stupeň a typ vzdělání: střední odborné

Očekávaný výstup: Žák dokáže vysvětlit úlohu pomocných věd historických a určit předmět jejich zkoumání, pochopí význam archeologického výzkumu pro badatelskou činnost historiků.

Metodický list/anotace

Na základě prezentace se žák seznámí se základními pomocnými vědami historickými a prostřednictvím úkolu si osvojí předmět jejich zkoumání. Dále pak žák získá poznatky o různých metodách archeologického výzkumu.

Datum vytvoření: 9.9. 2012

Pomocné vědy historické

- tvoří soubor speciálních vědních disciplín, které zkoumají a kriticky hodnotí prameny historických věd
- slouží k určení míry autentičnosti pramene a hodnoty obsažené informace
- využívají nejnovější poznatky mnoha oborů, zejména z okruhu přírodních věd

Úkol:

Pokuste se přiřadit k jednotlivým pomocným vědám historickým předmět jejich zkoumání.

1. Paleografie

2. Epigrafika

3. Diplomatika

a) nauka o nápisech

b) nauka o úředních písemnostech

c) nauka o písmu

4. Chronologie

5. Sfragistika

6. Heraldika

d) nauka o znacích

e) nauka o pečetích

f) nauka o způsobech měření času

7. Genealogie

8. Numismatika

9. Metrologie

g) nauka o mírách a vahách

h) nauka o rodových vztazích

ch) nauka o platidlech

Řešení:

1. c)

2. a)

3. b)

4. f)

5. e)

6. d)

7. h)

8. ch)

9. g)

Pomocné vědy historické

- **Paleografie** - nauka o písmu
- **Epigrafika** - nauka o nápisech
- **Diplomatika** - nauka o úředních písemnostech
- **Chronologie** - nauka o způsobech měření času
- **Sfragistika** - nauka o pečetích
- **Heraldika** - nauka o znacích, erbech
- **Genealogie** - nauka o rodových vztazích
- **Numismatika** - nauka o platidlech
- **Metrologie** - nauka o mírách a vahách

Řecká abeceda

Obrázek č. 1

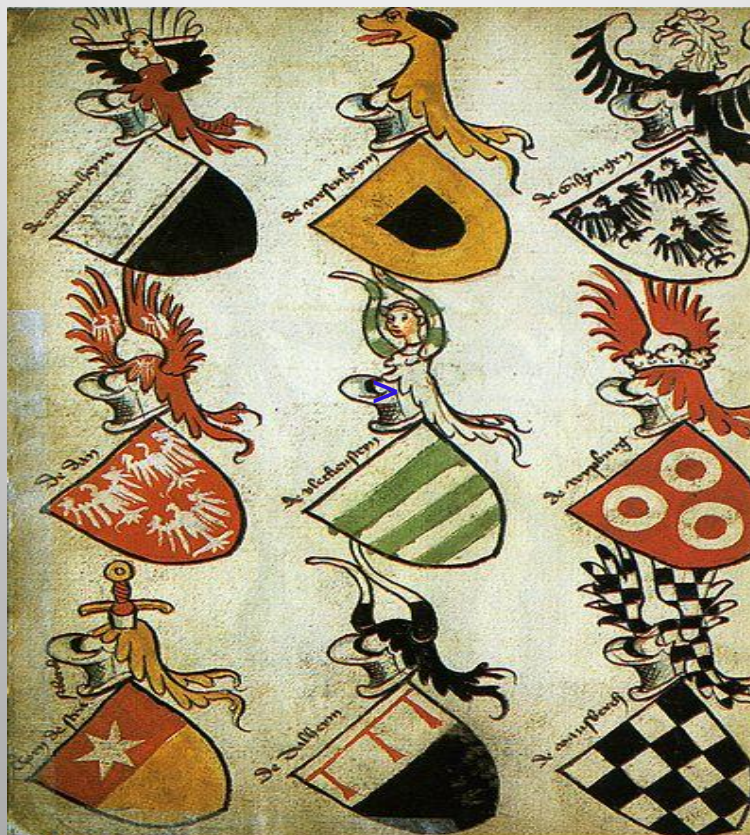
Zlatá bula císaře Karla IV. 1356

Obrázek č. 2

Erby z 15. století

Obrázek č. 3

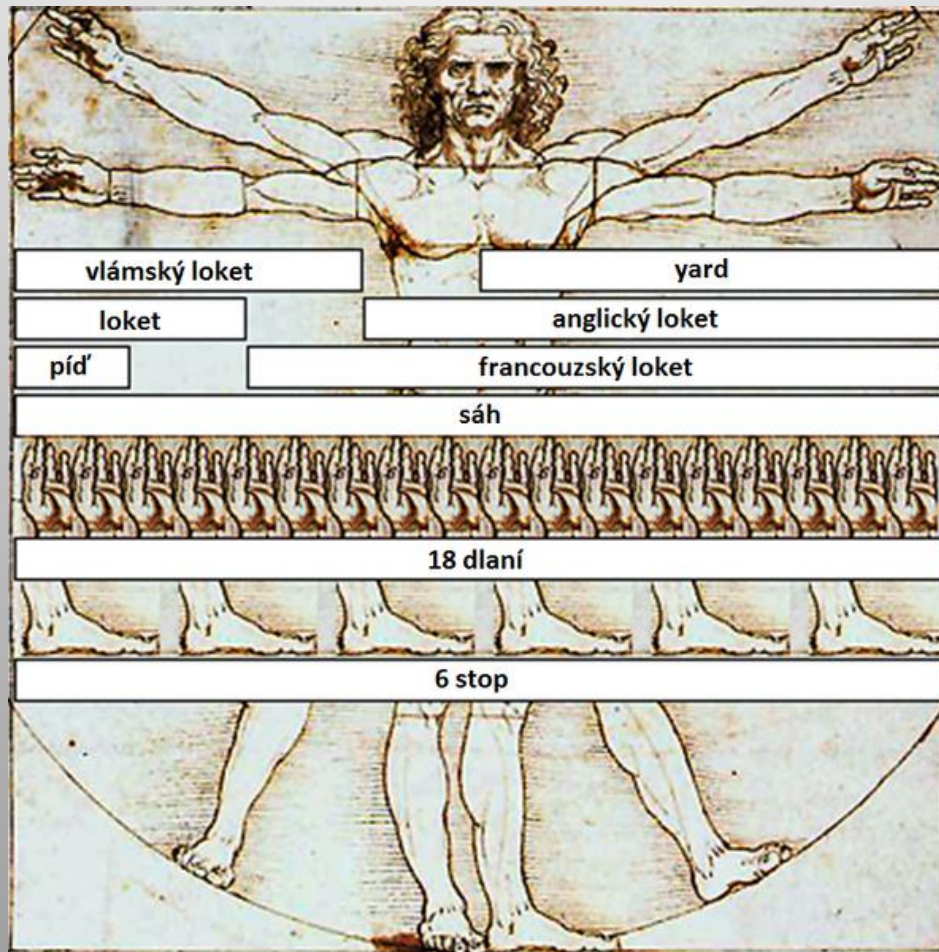
Rakousko – uherská bankovka

Obrázek č. 4

Da Vinciho Vitruvius se znázorněním anglického, francouzského a vlámského loktu

Obrázek č. 5

ARCHEOLOGIE

je věda, která se zabývá

- ✓ vyhledáváním
- ✓ zkoumáním
- ✓ zpřístupňováním

hmotných památek za účelem poznání naší minulosti

Druhy archeologického výzkumu

- **předstihový** - provádí se před stavbou
- **systematický** – plánovaný
- **záchranný** – po náhodném nálezů

Metody vyhledávání vhodného místa

- 1) pomocí detektoru kovů
- 2) sondy geologickým vrtákem
- 3) geofyzikální metody (např. seismické)
- 4) botanické metody
- 5) chemické metody (fosfátové, radiokarbonové)
- 6) letecké a satelitní snímkování

Letecký a satelitní snímek z planiny Nazca v Peru

Obrázek č. 6

Obrázek č. 7

Práce archeologů

Obrázek č. 8

Nálezy v hrobkách saského pohřebiště

Obrázek č. 9

Odkazy:

Použité zdroje: internet

Dostupné pod licencí GNU Free Documentation License na www:

Obrázek č. 1

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 9.9.2012]. Dostupný na WWW:
<[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Griechisches Stra%C3%9Fenschild.JPG](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Griechisches_Stra%C3%9Fenschild.JPG)>

Obrázek č. 2

WOLPERTINGER. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 9.9.2012]. Dostupný na WWW:
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Goldene-bulle_1c-480x475.jpg>

Obrázek č. 3

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 9.9.2012]. Dostupný na WWW:
< [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hyghalmen Roll Late 1400s.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hyghalmen_Roll_Late_1400s.jpg)>

Obrázek č. 4

LENK, Timur. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 9.9.2012]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:AHK_20_1913_reverse.jpg>

Obrázek č. 5

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 9.9.2012]. Dostupný na WWW:
< [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vitruvian Man Measurements cs.png](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vitruvian_Man_Measurements_cs.png)>

Obrázek č. 6

RUMBOPERU. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 9.9.2012]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Peru_nazca.jpg?uselang=fr >

Obrázek č. 7

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 9.9.2012]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:NEO_nazca_lines_big.jpg?uselang=fr >

Obrázek č. 8

SAGAYDAK, Dmytro. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 9.9.2012]. Dostupný na WWW:

< [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Archeologia_Odessa_bulvard_\(2\).JPG](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Archeologia_Odessa_bulvard_(2).JPG) >

Obrázek č. 9

ZENTNER, Andreas. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 9.9.2012]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Biigabe_Sax.jpg >